



NORRPHIL

Nummer 2/2025
Årgång 48

Medlemsblad för
Norrorts Frimärksförening

Höstterminen är tillända och vilken hösttermin vi haft! Våra möten har präglats av stort deltagarantal och massor av sjudande aktivitet. Våra föredragshållare har på ett mycket trevligt sätt beskrivit vad de samlar och hur de samlar. Föredragen har varit lärorika! Tack alla föredragshållare!

Nu stundar julhelgen och ett nytt år. Vi får hoppas att den kommande vårterminen blir minst lika bra, om inte bättre än den just avslutade höstterminen. Våra klubbmöten drar i gång igen måndagen den 12 januari klockan 18:30 i samma lokal som vanligt på Södervägen 30 i Viggbyholm. Ni är alla varmt välkomna!

Hela mötesprogrammet för våren hittar Du i denna tidning och på nätet. Följ oss via hemsidan och Facebook. Våren lovar ett gediget program och jag hoppas få se Er alla på våra möten.

Men innan dess har vi några helger som ger möjlighet att ordna om i samlingarna, sortera, sätta in och förändra det som behöver förändras. Själv ska jag försöka fortsätta på att bygga och sammanställa en förteckning över vad jag har, respektive vad jag behöver, till min samling om Gäddan.

När man hittar något bra till sin Gäddsamling blir man glad.



Ha nu några riktigt sköna helger så ses vi när vårens verksamhet börjar i januari.
Per Näsman

Frimärkspoddar, "Frimärken och Filateli".

Han som leder podden heter Mats Rosberg. Han är frimärkssamlare och ålänning. Jag går in på Spotify. Och längst upp till vänster finns en ruta som heter poddar. Trycker på den. Kommer så till en ruta där det står "Vad vill du spela upp?". I den rutan skriver jag in "Frimärken och Filateli". Och då kommer poddarna upp som har den här rubriken. Och just nu finns det 001 och 002. Bägge är intressanta att lyssna på. Och som jag nämnde på föreningsmötet i måndags medverkar Mats Renhuldt i podden nummer 002. Ni kan lyssna på poddarna där när ni vill och hur många gånger som helst. Det kostar inte någonting, det är gratis.

<https://open.spotify.com/show/0qzZVtZQNB9mJmI3H6Xlr4>

Om ni kopierar och klistrar in länken ovan kommer ni direkt till den här podden och kan välja vilket program ni vill lyssna på.

Sigge Brantsved

NORDIA 2025



År 2025 hade Sverige äran att arrangera NORDIA 2025 i Malmö. Tack vare det generösa stödet från **Postiljonen** arrangerades det i Malmömässan. Utställningen arrangeras av SFF (Sveriges Filatelistförbund) och SFU (Sveriges Frimärksungdom) samt volontärer från de lokala föreningarna.

Malmömässan har tidigare varit värd för den bilaterala utställningen MALMEX 2018 och är en modern anläggning med alla bekvämligheter och en egen restaurang. Malmömässan ligger i Hyllie precis vid järnvägsstationen som förbinder Köpenhamn med Malmö, på sitt första stopp från Copenhagen Airport. Hotell finns en mycket kort promenad från utställningen. Av tidigare erfarenhet vet jag att intresset för den nordiska filatelin inte är begränsat till de nordiska länderna; många entusiaster från hela världen delar vår passion.

Deltagare från alla de nordiska länderna, medlemmar i Scandinavian Collectors Club i USA samt internationella gäster från hela världen.

"NORDIA 2025 är ett mycket viktigt evenemang för hela den nordiska frimärksgemenskapen", säger **Lars-Olow Carlsson**. "Vi är glada att stödja detta evenemang och bidra till att skapa en plattform för samlare att dela sin passion och kunskap om frimärken."

Utställningen lockar ett brett spektrum av deltagare, från erfarna samlare till nybörjare, i en unik möjlighet att utforska och uppskatta filateli från hela världen. Postiljonen kommer att delta i ett antal internationella utställningar och marknadsföra NORDIA2025 under 2024 och 2025, bland annat som huvudsponsor för HAFNIA24 i oktober.



Sigtuna Myntklubb

presenterar: Lördag 24 januari kl 10.00-15.00 Lördag 24 januari kl 10.00-15.00
Välkommen på myntmässa Efter jul och nyår är det dags för en annan fin tradition – Sigtuna Myntklubbs årliga myntmässa. Passa på att botanisera i ett stort utbud av spännande mynt, sedlar, medaljer, polletter, litteratur och andra numismatiska objekt från hela världen. Ta en fika eller två och umgås med likasinnade under en inspirerande dag i numismatikens tecken.

Till arrangörsklubbens förmån och behållning hålls ett stort lotteri med 200 lotter á 20 kr. Lottförsäljning en påbörjas vid mässans öppnande kl 10. Vinstdragning sker kl 12.00 och vinnarna får i turordning valfritt välja bland de sammanlagt tolv vinstobjekten.

Tipsa gärna kompisar, kollegor och vänner om mässan – och ta med familjen. Årets utställare Välkommen till vårt numismatiska smörgåsbord med 27 utställare och sammanlagt över 50 bord fyllda med mynt, sedlar, polletter, medaljer, böcker och mycket mer!

Datum: Lördag 24 januari 2025 Plats: Kunskapens Hus, Vikingavägen 2, Märsta.
Öppettider: 10.00–15.00 Entré: 50 kr

SAMLARMÄSSA I NÄSBY PARK CENTRUM, LÖRDAGEN DEN 14 MARS, 2026



Norrorts Frimärksförening i Täby, Norrtälje Frimärksklubb och Näsby Park Centrum genomför tillsammans sin sedan flera år återkommande populära samlarmässa, lördagen den 14 mars 2026, mellan **klockan 10 och 15**.

Det kommer att finnas cirka 45 bord, där handlare och samlare kommer att sälja sitt spännande material. Det kommer att erbjudas **frimärken, vykort, brev, böcker, mynt, samlarprylar mm**.

Näsbypark Centrum är öppet i sin helhet under samlarmässan. Där finns kafé, restaurang och ett antal affärer. En normal lördag brukar ca 2500 personer besöka centrumanläggningen. Under mässan ökar antalet besökare till ca 3500 personer.

Det går förutom med bil även bra att komma dit med kollektiva färdmedel. För ytterligare information, ring 070 – 540 21 61. **Naturligtvis är det fri entre.** Välkomna!

Ivar Horst & Christer Samsson
Norrorts Frimärksförening

FRIMÄRKETS BOK 1957

Den Romerska riksposten.

Under den gamla romerska republikens tid kände fäderna i senaten ofta ett trängande behov att genom observationer och ständigt löpande bud kontrollera självrådiga fältherrar som förde krig på fjärran ort. Man inrättade därför mellan den aktuella fronten och Rom en, så länge kriget varade reguljär postgång med relästationer. Sedermera gjordes systemet mera permanent och utbyggdes med två olika slags postiljoner: veredarii eller beridna bud och cursores eller gångbud. Omkring år 50 f. Kr. förbättrades detta regeringspostväsen av Julius Caesar, och

strax före tiden för Kristi födelse lades det av Augustus till grund för den av denne grundade statsposten cursus publicus med väsentligt utsträckt vägnät. Cursus' viktiga, allt betydande livsnerv var de frejdade romerska vägarna, de bästa och hållbaraste någon tid vetat skapa ända intill våra egna dagar.



På Forum Romanum, världsstadens huvudtorg, stod framför Saturnus tempel en gyllene sten, från vilken världets alla vägar utgick i olika riktningar. De hade var och en namn av den högre ämbetsman som en gång beslutat dess grundläggande. Sålunda förde Via Appia (efter diktatorn Appius Claudius)



ner till Apenninska halvöns södra delar, vidare till sjöss över Sicilien och slutligen längs Medelhavets södra strand från Tunis och västerut ända till Kartago och Gibraltar sund (Herakles' stoder»). Via Flaminia (efter statsmannen Gaius Flaminius) förde över Ravenna och Adria till Istrien, vidare genom det nuvarande Ungern till Konstantinopel, Bosporen, Syrien och Palestina och ner genom Egypten längs

Nilen. Via Cassia (efter Cassius) ledde över Florens och Milano upp genom Alpernas pass till över Civita Vecchia, Genua och Tannien. Till sist förde Via Aemilia (efter konsuln Pyrenéerna till Spanien.

Postvägarnas organisation

Längs var och en av dessa vägar fanns på ett avstånd av 2-4 mil hästbytesstationer, de s. k. mulationes, och efter 6-8 mil en mansio eller huvudstation med vagnar, hästar, en stab av extrakurirer samt härbärg för de resande, då posten av säkerhetsskäl aldrig gick nattetid. Liksom i våra egna dagar samhällen, köpingar och småningom städer har växt upp kring stationshusen, så blev de stora rastställena snart medelpunkten i en colonia med prefektpalats (curian), köpmän, garnison och borgerskap. Då de postala härbärgena i regel var

skäligen torftiga, skaffade sig mera anspråksfulla resande gästvännar eller privat inkvartering ute i samhället och lämnade tavernan och raststället till de fattigare. Under den romerska kejsaren tiden lydde postväsendet inom varje provins under en hög ämbetsman, praefectus vehiculum, vilken sorterade direkt under ståthållaren själv, antingen denne var en prokonsul eller bara en prokurator (som Lex. Pontius Pilatus).

Vid prefektens sida fanns ett råd av judices curiosi, postkontrollörer som samtidigt höll ett slags upplysningskontor för resande och andra begagnare av postväsendet.

Varje enskild mansio leddes av ortens postmästare med titeln manceps, och under denne fanns en hel stab av speciellt privilegierade statskurirer, postryttare, hästskötare, hovslagare och veterinärer.



Från såväl mansiones som mutationes utgick också gångpostiljoner, de s. k. viatores, som upprätthöll förbindelsen med adressaterna på sidovägarna. Varje postryttare åtföljdes i regel av en handhäst, på vilken huvuddelen av de tyngre försändelserna klövjades. Denna handhäst hette paraveredus, varav

kommer det tyska Pferd, häst. Resande personer liksom vanlig, icke brådiskande post befordrades med postvagn, antingen en fyrhjuls- kärre, raeda, eller en tvåhjulig, lätt giga, cisium.

De var oftast förspända med mulåsnor och brukade passera fem milstenar i timmen, dvs. c:a 7 1/2 km. Krigsmateriel och annat tyngre gods befordrades i stora vagnar, dragna av oxar. Till posttjänstemän brukade prefekterna vanligen ta förtjänstfulla veteraner, ibland frigivna kejsarslavar.



Tjänstetiden var för alla endast fem år, och högsta ledningen av cursus publicus inom hela världsväldet låg i händerna på befälhavaren för pretoriangardet i Rom, kejsarens personliga livvakt.

Under Augustus' tid fanns en reguljär cursus egentligen endast i själva Italien. För hela imperiet genomfördes systemet successivt under tre kejsare: Hadrianus, Antoninus Pius (filosofkejsaren Marcus Aurelius' far) och Alexander Severus. Den totala väglängden

utgjorde till slut ej mindre än 120 000 km.

Mot urartning och förfall

Den romerska cursus var emellertid inte en post i modern mening. I princip fick den nyttjas endast av statsmakten och militären. Dess ryttare tog nästan aldrig emot vanliga privatbrev. Dessa måste i stället avsändas med speciellt utskickade slavar eller med de utomordentligt flitigt nyttjade brevduvorna. Rätt att resa med posten hade egentligen endast ämbetsmännen eller personer som kallats till Rom inför kejsaren men pretorianprefekten

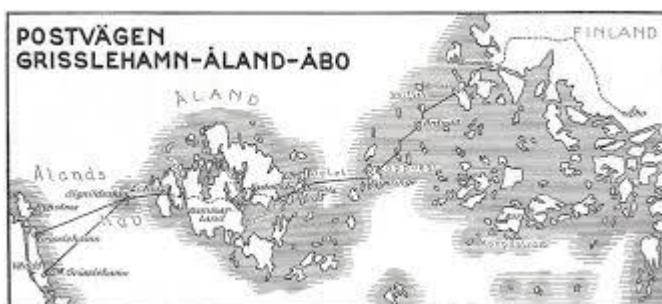
kunde utdela särskild reselicens till vem helst han ville. Nackdelarna med denna cursus var dubbla. Dels måste alltid kommunen själv bekosta hästar, mulor, oxar och deras foder, dels ledde licensväsendet snart nog till grova missbruk. Inte nog med att vem som helst för en viss penningssumma kunde köpa sig en licens så med förfalskade dylika,

och mot en handtryckning brukade de lokala postmyndigheterna se genom fingrarna med bedrägeriet. De resande ämbetsmännen var därtill högdragna och anspråksfulla, och till sist blev befolkningens bördor så stora, att samhällena rentav ruinerades. När därför år 98 e. Kr. kejsar Nerva upphävde de värsta av postbördorna, ansågs detta så betydelsefullt att en särskild minnespenning slogs över händelsen. Senare lärde antikens resekejsare» Hadrianus grundligt känna systemets olägenheter och lät staten överta all postgång: den kallades nu i stället cursus fiscalis. Tyvärr blev lättnaden bara övergående. Man återgick snart till det gamla. På sin höjd kunde en human härskare som Konstantin den store år 306 utfärda en lag mot alltför grov misshandel av postens dragdjur. Ett skrå som också urartade på det förfärligaste sätt var kontrollörerna, vilka utvecklade sig till

ett sällsamt osympatiskt mellanting mellan offentliga spioner och rena utpressare. Samtidigt florerade landsvägs röverierna med ideliga mord och postrån på allmän väg. Missförhållandena framkallade hos allmänheten ett direkt hat mot cursus. Systemet brakade äntligen samman som ett korthus inför den germanska tidens och erövrar härarnas angrepp under folkvandringstidens orossekler.

SJÖPOSTEN TILL FINLAND

ÖVER ÅLANDS HAV till Åland och till finska fastlandet och Åbo gick under



århundraden en postförbindelse mellan Sverige och Finland och vidare till Ryssland. Det svenska postverket inrättades år 1636, även om en postlinje till Hamburg funnits redan 1620. År 1638 upprättades förbindelsen med Finland över Åland, och från det året räknar finska postverket sitt verksamhet.

SOMMARTID med öppet vatten var det i allmänhet inte så svårt att föra fram posten från gamla eller nya Grisslehamn på Vaddö till Signildsskär och sedan till Eckerö, varifrån den mest över land fördes till Bomarsund, där nya sjösträckor tog vid över öarna Kumlinge, Brändö och Vartsala till Tuomois på fastlandet och sedan till Åbo.

MEN VINTERTID var förhållandet ett helt annat. Is av alla sorter fick postbönderna känna på. Över något så när fast is släpade de sina lätta båtar eller isjakter, som ofta hade slädmedar vid sidorna. Om isen var slät kunde de t. o. m. ha seglet uppe, när vinden var gynnsam. Ofta nog var isen skruvad. Med stänger och åror fick de arbeta sig fram mellan isflaken. tillsammans med vakar däremellan.



VAR DET SVAG nyis, så fick en man sitta gränsle över båt- stäven och söka trampa ner isen i båtens väg, annars kunde isen lätt skära sönder bordläggningen på båten, som för den skull ofta var kopparskodd i för och akter och ibland längs vattenlinjen. Postbåtarnas antal var t. ex. år 1708 21 st. varav postbönderna på

Vaddö hade åtta båtar och en jakt, medan bönderna på Eckerö hade 12, dock var några odugliga.

ERSÄTTNINGEN var den tiden 8 daler smt för enkel resa och för dubbel 10 daler. Först 1723 skaffades postjakter genom kronans försorg, men de seglade bara sommartid. Det kostade då 4 daler att följa med för "en herre, fru eller jungfru

med koffert eller kappsäck". En dräng reste för ung. halva priset 1732 följde en "prins av Libanon" med två drängar med, men han var utan pengar till resan! Den 8 okt. &. &. passerade en ung studerande, Carl Linnæus, Grisslehamn på väg till Finland.

MÅNGA OLYCKOR inträffade under dessa turer. Hela besättningen omkom t. ex. åren 1844, 64 och -69. Posten förvarades i kaggar av trä, vilka kunde flyta och kanske bärgas, om båten gick under. År 1870 insattes en postångare i trafiken.

NÅGRA ÅR SENARE såldes de sista båtarna utom en, Simpan, som nu finns i Postmuseum. På ett finskt frimärke 1938 visas ett lag postbönder med sin slädbåt på väg över isen i en postbefordran, som ifråga om svårighet torde söka sin like. Så säger åtminstone ett engelskt arbete.

Ture Heed

Program våren 2026 i Norrorts Frimärksförening

Våra sammankomster äger rum i vår föreningslokal Viggbysalen, Södervägen 30 i Täby. Roslagsbana till Viggbyholm Jvst.

Sammankomsterna börjar kl 18:30. Vid de flesta mötena har vi ett föredrag som berör oss filatelister och dels ett närvarolotteri, dels en mindre klubbauktion med material från medlemmar, men också från inlämnade samlingar.

Januari	26-01-12	Föreningsmöte, terminsstart. Arne Forssén talar om "Världsutställningen i Stockholm 1930.
	26-01-15	Lämna motioner till årsmötet i mars. Skall lämnas till styrelsen senast den 15 januari
	26-01-24	Myntmässan, Märsta
	26-01-26	Föreningsmöte
Februari	26-02-09	Föreningsmöte
	26-02-23	Föreningsmöte
	26-03-09	Föreningsmöte
	26-03-14	Samlarmässa i Näsby Park
	26-03-23	Föreningsmöte, Årsmöte
April	26-04-20	Föreningsmöte, Karl Åke Westerlund, Nolaskogen
Maj	26-05-04	Föreningsmöte, Loppis
	26-05-18	Föreningsmöte
Juni	26-06-01	Föreningsmöte, stor medlemsauktion
	26-01-15	Föreningsmöte, terminsavslutning



Jönköpings Posthistoriska Förening har utvecklat en databas SDB med alla svenska postkontors stämplat under tidernas lopp. Norrorts Frimärksförening har bidragit till vidareutvecklingen av denna databas. Som tack för detta bidrag erbjuds nu alla medlemmar i NFF gratis åtkomst till densamma.

Databasen nås på <https://sdb.jkppf.se> där du kan kika på den. Du som vill få tillgång till SDB skickar följande uppgifter till Christer Samson christersamson@gmail.com:

Namn
 Adress
 Postnummer och postadress
 Telefonnummer
 E-post
 Önskat användarnamn
 Önskat lösenord

Köper och värderar <i>Peter Hlawatsch, 0708 768 401, peter.samlare@gmail.com</i>			
Frimärkssamlingar Europa även enstaka frimärken		Schackspel, pins, schackfrimärken, schackkort, brev, foto	
			
Mynt, sedlar hela världen även samlingar, silver		Äldre kokböcker svenska även utländska	
			

Eskilstuna Vykortsförenings Vykortsmässa 2026

Den 22:e vykortsmässan genomförs lördagen den 28 februari 2026.

Datum: Lördagen den 28 februari 2026.

Tid: Klockan 10-14.30.

Plats: ReTuna Återbruksgalleria/Konferensavdelningen 1tr, Folkestaleden 7,
Eskilstuna (retuna.se)

Arrangör: Eskilstuna Vykortsförening

Om du önskar medverka som säljare, kontakta Frasse Szabo - föreningens
Mässgeneral.

OBS! Kontakt via epost! Ej telefon.

https://etunavykort.se/vykortsmassa_2026.htm

VÄLKOMNA!!!



FUNDERAR DU PÅ SÄLJA DIN BOSTAD?

Vi på Jägholm Norrortsmäklarna erbjuder en högklassig mäklartjänst som grund för en lyckad försäljning.

Vår erfarenhet och lokalkännedom lönar sig, detta kommer resultera i en trygg och smidig process som tar dig hela vägen i mål. Från första mötet fram till året efter då det är dags för deklaration.



Fastighetsmäklare
Oskar Jägholm
070-732 50 00



Fastighetsmäklare
Jenny Stadvall
072-703 60 03



Fastighetsmäklare
Anders Appelqvist
070-723 33 00



Fastighetsmäklare
Mats Norman
070-483 40 00



Fastighetsmäklare
Filip Åkerlund
072-373 23 41



Fastighetsmäklare
Jan Jägholm
0708-732 500

Välkommen in till oss på Södervägen 30, 08-732 50 00, www.jagholm.se

Norrorts Frimärksförening - Kontaktpersoner

Medlemsavgift 200 kronor/år. PlusGirokonto 9 41 09-6.

Ordförande

Per Näsman, Tallvägen 5, 191 41 Sollentuna, tel. 070 -570 14 15

E-post: per.nasman@nasman.com

Vice ordförande, ansvarig för inventarieförteckningen

Olof Tiger, Pinnmovägen 1, 187 50 Täby, tel. 076-040 02 95

E-post: olof.tiger@gmail.com

Sekreterare, medlemsregistret och nya medlemmar

Sigge Brantsved, Wedtorpsvägen 33, 184 34 Åkersberga, tel. 070-605 88 88

E-post: sigge.brantsved@gmail.com

Kassör och ansvarig för storauktioner

Lars Kenneth Dahlqvist, Brobyvägen 34, 187 35 Täby, tel. 070-566 41 09

Klubbmästare

Bo Jonsson, Lövbrunnsvägen 13, 187 53 Täby, tel. 070-768 88 23

Ansvarig kvällsauktioner vid föreningsmöten

Lars Kenneth Dahlqvist, Brobyvägen 34, 187 35 Täby, tel. 070-566 41 09

Ivar Horst, Östra Banvägen 69B, 184 52 Österskär, tel. 070-540 21 61

Marknadsansvarig

Ivar Horst, Östra Banvägen 69B, 184 52 Österskär, tel. 070-540 21 61

Hedersordförande

Sören Eklöw, Eskadervägen 18 183 54 Täby

E-post: soeren-eklow@live.se

Mats Söderberg, Parkallén 22, lgh 1103, 183 74, Täby, tel. 070-733 04 80

E-post: matssoderberg@outlook.com

Redaktör för Norrphil

Olof Tiger, Pinnmovägen 1, 187 50 Täby, tel. 0760 400 295

Ungdomsledare

Per Näsman, Tallvägen 5, 191 41 Sollentuna, tel. 070-570 14 15

Revisorer

Peter Hlawatsch, Södervägen 16B, 183 69 Täby, tel. 070-876 84 01

Per-Olof Björkman, Örtagårdsv. 29, 186 50 Vallentuna, tel. 072-503 78 72

Revisorssuppleant

Mats Renhuldt, Storskogsvägen 12, 167 65 Bromma, tel. 079 0759510

Valberedning

Mats Renhuldt Storskogsvägen 12, 167 65 Bromma, tel. 079 0759510

Hjärtligt tack till alla våra sponsorer:

Viking & Co AB. Telefon: 08-768 00 28)

Jan Jägholm AB. Telefon: 08-732 50 00

AB Philea/Myntkompaniet. Telefon: 08-640 0

NOVA Frimärken AB, Telefon: 08-108362



Medlemstidning för Norrorts Frimärksförening.

Redaktör: Olof Tiger, Pinnmovägen 1, 187 50 Täby.

Ansvarig utgivare: Per Näsman

Norrphil utkommer med 2 häftestidningar/år. Material till nästa nummer, före 15 November 2025. Välkommen med annonser och andra bidrag till innehållet i tidningen.

Redaktion: Olof.Tiger@gmail.com, tel. 0760 400 295.

Besök gärna vår hemsida: www.norrphil.se

Föreningslokal: Viggbysalen, Södervägen 30, Täby. Roslagsbana till Viggbyholm Jvst.